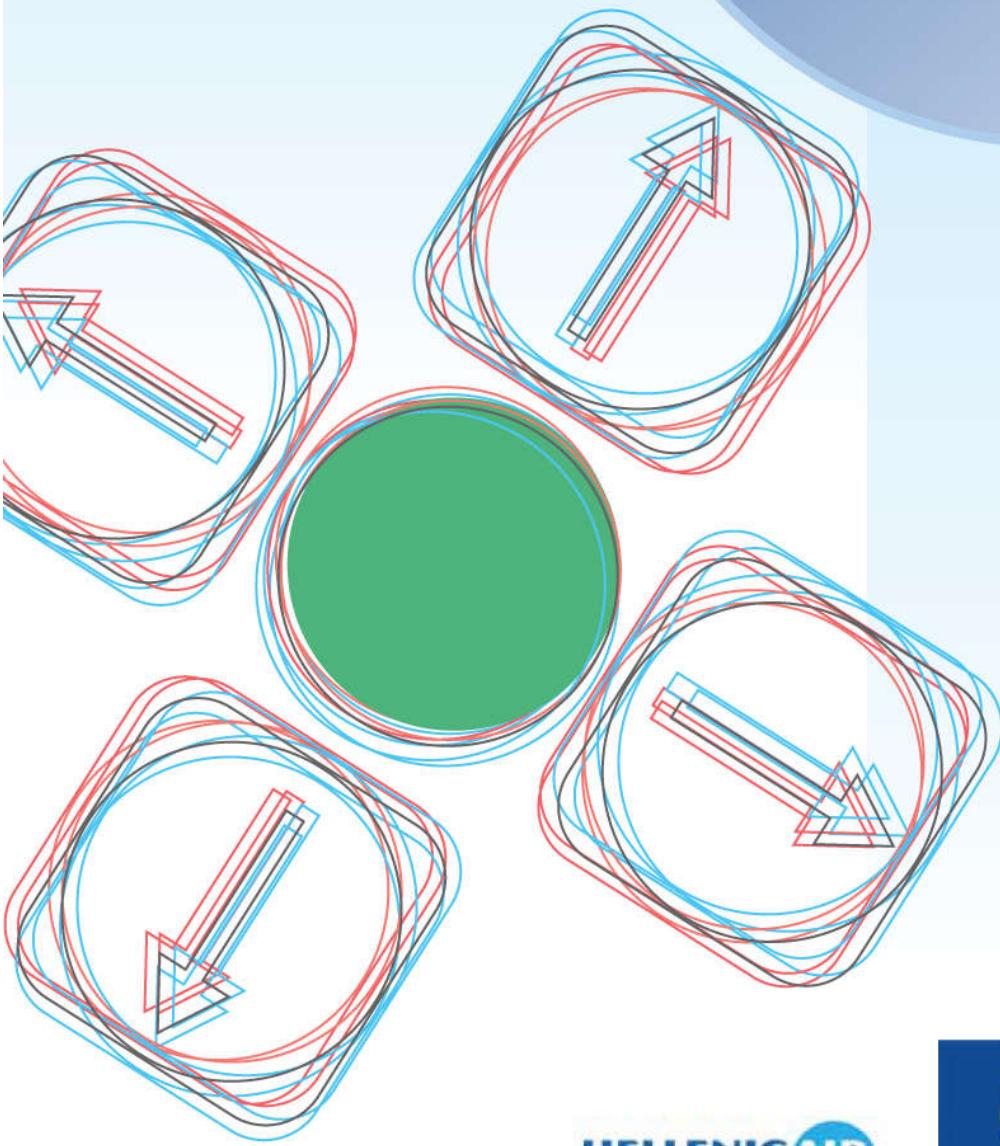

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Ζώντας σε έναν τέλειο κ. σμό

Si vis pacem, para pacem (εάν θέλεις ειρήνη, προετοίμαζε την ειρήνη)

Θεματικές ενότητες	Ειρήνη και βία, Υγεία, Περιβάλλον
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 3
Μέγεθος Ομάδας	15 - 30
Διάρκεια	90 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	<p>Αυτή η δραστηριότητα αρχίζει με ερωτήσεις γνώσεων σχετικά με παροιμίες και ρητά που απεικονίζουν τις διαφορετικές πτυχές της ζωής σε συνθήκες ειρήνης και ωθεί τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να εξετάσουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την έννοια της ειρήνης. • Την εσωτερική ειρήνη, την ειρήνη με τους άλλους και την ειρήνη με το περιβάλλον. • Την ανάπτυξη ειρηνικής συμπεριφοράς.
Σχετιζόμενα δικαιώματα	<ul style="list-style-type: none"> • Το δικαίωμα στην ειρήνη. • Το δικαίωμα στη ζωή. • Το δικαίωμα σε ένα υγιεινό περιβάλλον.
Σκοποί	<ul style="list-style-type: none"> • Να γίνει αντιληπτή η αλληλεξάρτηση μεταξύ των διαφόρων διαστάσεων της ειρήνης. • Να ωθήσει στη συζήτηση των διαφορετικών νοημάτων της ειρήνης και πώς αυτά σχετίζονται με την καθημερινή μας ζωή. • Να προωθήσει τον σεβασμό, την αλληλεγγύη και την υπευθυνότητα.
Υλικά	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού (A3) ή χαρτοπίνακα • Χρωματιστοί μαρκαδόροι. • Φύλλα ερωτήσεων γνώσεων και μαρκαδόροι, από ένα για κάθε ομάδα. • Οδηγοί συζήτησης, ένας ανά μικρή ομάδα • Αντίγραφα του πλαισίου 1 και του πλαισίου 2, από ένα ανά μικρή ομάδα
Προετοιμασία	<ul style="list-style-type: none"> • Κάντε αντίγραφο του «τροχού της ειρήνης», που βρίσκεται στο πλαίσιο 1, σ' ένα μεγάλο χαρτί. Κάντε το όσο το δυνατόν μεγαλύτερο.
Οδηγίες	

Αυτή η δραστηριότητα έχει δύο μέρη: το 1ο μέρος, που προβλέπει τη συμπλήρωση της μάνταλα (mandala) (25 λεπτά) και το 2o μέρος, το «μιλώντας για την ειρήνη» (30 λεπτά).

Μέρος 1, Συμπλήρωση της mandala (25 λεπτά)

1. Παρουσιάστε σε ολομέλεια της ομάδας το αντίγραφο του κενού «τροχού ειρήνης» ή mandala που έχετε φτιάξει. Επισημάνετε τα τμήματά του: Ειρήνη με τον εαυτό μας, ειρήνη με τους άλλους και ειρήνη με τη φύση. Εξηγήστε τους ότι η ολοκληρωμένη mandala θα αντιπροσωπεύει την επίτευξη μιας ιδανικής κατάστασης ειρήνης. Για

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΙΡΗΝΗ & ΒΙΑ

ΥΓΕΙΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ

LEVEL 4
LEVEL 3
LEVEL 2
LEVEL 1

ΕΠΙΠΕΔΟ Ι

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ

15-30

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

90 ΛΕΠΤΑ

- να το συμπληρώσουν οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να βρουν 21 «λόγους καθολικής ισχύος» που αντιστοιχούν στις 21 πλευρές μιας ζωής σε συνθήκες ειρήνης. Οι λέξεις που λείπουν, μπορούν να βρεθούν σε ρητά ή σε παροιμίες από όλο τον κόσμο.
- 2. Ζητήστε από την ομάδα να χωριστούν σε τρεις υποομάδες και μοιράστε από έναν μαρκαδόρο, ένα αντίγραφο της κενής mandala και ένα αντίγραφο του φύλλου με τις ερωτήσεις γνώσεων σε κάθε ομάδα. Υπενθυμίστε ότι πρέπει να βρουν τις λέξεις που λείπουν στις παροιμίες. Οι λέξεις αυτές είναι κλειδιά για τις αξίες που ταιριάζουν στους διαφορετικούς τομείς του κύκλου ειρήνης.
- 3. Όταν τελειώσουν, καλέστε όλους/όλες να μαζευτούν. Ζητήστε από κάποιους/ες εθελοντές/τριες να διαβάσουν δυνατά τις συμπληρωμένες παροιμίες μία μία. Ελέγξτε αν είναι σωστές και ζητήστε από το πρόσωπο που διαβάζει να γράψει τη λέξη στο μεγάλο αντίγραφο του «τροχού της ειρήνης».
- 4. Επαναλάβετε τη διαδικασία για όλες τις παροιμίες, έως ότου η mandala συμπληρωθεί και η κατάσταση ειρήνης επιτευχθεί.

Μέρος 2, «Μιλώντας για την ειρήνη» (30 λεπτά)

- 1. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να επιστρέψουν στις τρεις υποομάδες τους. Δώστε τους οδηγούς συζήτησης, έναν σε κάθε ομάδα. Καλέστε τους/τις να συζητήσουν τις ερωτήσεις του οδηγού συζήτησης παρακολουθώντας συγχρόνως τις αξίες που συνδέονται με τη σχετική περιοχή του «τροχού της ειρήνης». Θα πρέπει να προσπαθήσουν να φτάσουν σε συναίνεση σε σχέση με τα όσα ζητούν οι ερωτήσεις και έπειτα να αναφέρουν στην ομάδα όσα προέκυψαν στις συζήτησεις τους.
- 2. Στο τέλος, καλέστε ολομέλεια και ζητήστε από κάθε ομάδα να υποβάλει την έκθεσή της.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

- Αρχικά μιλήστε για τη mandala και για την καθολικότητα των αντιπροσωπευόμενων αξιών. Έπειτα, προχωρήστε στην ανασκόπηση του 2ου μέρους της δραστηριότητας.

Μέρος 1ο.

- Πόσο δύσκολο ήταν να βρεθούν οι λέξεις που λείπουν; Πόσες από τις παροιμίες και τα ρητά ήξεραν ήδη οι συμμετέχοντες/ουσες; Πρόκειται πραγματικά για «σοφά λόγια» που σχετίζονται με τις ζωές μας σήμερα;
- Οι λέξεις στον εσώτατο κύκλο αντιπροσωπεύουν όντως καθολικές αξίες; Είναι εξίσου σημαντικές σε όλους τους πολιτισμούς; Ποιες είναι οι σημαντικότερες στον δικό σας;
- Υπάρχουν κεντρικές αξίες που δεν αντιπροσωπεύονται από αυτές του τροχού;

Μέρος 2ο. Ζητήστε κάποιος/α από κάθε ομάδα να κάνει μια πολύ σύντομη περίληψη των ερωτήσεων του οδηγού συζήτησης. Κατόπιν κάντε τις ακόλουθες ερωτήσεις κυκλικά.

- Ήταν εύκολο να επιτευχθεί συναίνεση σε όλα τα ζητήματα που συζητήθηκαν;
- Ποια ερώτηση ήταν η πλέον αμφιλεγόμενη; Γιατί;
- Ποια είναι η άποψή τους για τη διαμάχη που προκάλεσε;
- Γιατί υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με τα ζητήματα της ειρήνης;
- Η εσωτερική ειρήνη συνήθως συνδέεται με τη θρησκεία. Γιατί γίνεται αυτή η σύνδεση;
- Πρέπει κανείς να είναι θρησκευόμενος για να έχει τις αξίες που σχετίζονται με την εσωτερική ειρήνη;
- Ποιες σχέσεις υπάρχουν μεταξύ αυτών που συζητήθηκαν και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων;
- Είναι η ειρήνη προϋπόθεση ενός πολιτισμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή θα πρέπει τα ανθρώπινα δικαιώματα να γίνονται σεβαστά προτού μπορέσουν να φτάσουν οι άνθρωποι σε μια κατάσταση ειρήνης;

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

- Υπάρχουν συμπληρωματικές πληροφορίες για τα ζητήματα που ανακύπτουν σε αυτήν την δραστηριότητα στο κεφάλαιο με τις βασικές πληροφορίες για την ειρήνη και τη βία (σ.412).

Αυτές θα σας βοηθήσουν να συντονίσετε τη συζήτηση στην ολομέλεια. Προσπαθήστε να κάνετε φανερή την αλληλεξάρτηση των τριών διαστάσεων της ειρήνης. Μη φοβηθείτε αν ανακύψουν διαμάχες: Το θέμα είναι από τη φύση του αμφιλεγόμενο. Συζητήστε τα υπέρ και τα κατά επιχειρήματα και υπογραμμίστε ότι στις ερωτήσεις δε χωρούν απόλυτες απαντήσεις. Τα ερωτήματα αυτά δεν έχουν ζεκάθαρη απάντηση.

Εάν η ομάδα αποτελείται από δεκαοχτώ άτομα και πάνω, είναι καλύτερα να διπλασιάσετε τις μικρές ομάδες και να εργαστείτε με έξι μικρές ομάδες αντί τριών μεγάλων. Θυμηθείτε να κάνετε τα πρόσθετα αντίγραφα των υλικών που απαιτούνται σε αυτήν την περίπτωση!

Παραλλαγές

Θα μπορούσατε να οργανώσετε το 1ο μέρος, τη συμπλήρωση της mandala, ως δραστηριότητα για όλη την ομάδα. Διαβάστε δυνατά τις παροιμίες μία μία και ακούστε τις προτάσεις που υπάρχουν για τις λέξεις που λείπουν. Σε αυτήν την περίπτωση, γράψτε τις λέξεις κατ' ευθείαν στο μεγάλο διάγραμμα και μετά κάντε αντίγραφα του συμπληρωμένου τροχού ώστε να μπορούν οι συμμετέχοντες/ουσες να τα συμβουλεύονται κατά τη διάρκεια του 2ου μέρους.

Προτάσεις για συνέχεια

Βάσει των ιδεών που προέκυψαν από αυτήν τη δραστηριότητα, η ομάδα θα μπορούσε να συζητήσει τι συμβαίνει στην αντίθεση κατάσταση, όταν δεν υπάρχει ειρήνη, και να επινοήσει πρακτικές στρατηγικές αντιμετώπισης της βίας στο προσωπικό επίπεδο. Δείτε τη δραστηριότητα «Η βία στη ζωή μου», στη σελ. 271.

Εναλλακτικά, η ομάδα μπορεί, αν το θέλει, να σκεφτεί παραπέρα για την τέχνη της ζωής σε αρμονία με τη φύση μέσα από τη δραστηριότητα «Ο ιστός της ζωής» στη σελ. 256.

Ένας άλλος τρόπος για συνέχεια θα μπορούσε να είναι μια πιο σύντομη και πιο ενεργητική δραστηριότητα, όπως το «Dominoes» στο εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «all different all equal». Οι συμμετέχοντες/ουσες χρησιμοποιούν τα σώματά τους ως ντόμινο για να αναπαραστήσουν την ποικιλομορφία και την ενότητα μέσα στην ομάδα.

Συμπληρωματικές πληροφορίες

Η ιδέα του «τροχού της ειρήνης» που χρησιμοποιείται σε αυτήν τη δραστηριότητα προέρχεται από τον Pierre Weil, “El arte de vivir en paz, hacia una nueva conciencia de paz”, Errepar, Αργεντινή, 1995. Ο τίτλος σημαίνει «η τέχνη του ζην εν ειρήνη, προς μια νέα συνείδηση της ειρήνης».

Υπάρχουν πολλές ερμηνείες του τροχού της ειρήνης. Οι ακόλουθες σημειώσεις μπορούν να αποβούν χρήσιμες στο να κατευθύνετε τις συζητήσεις:

Στο κέντρο της mandala υπάρχει το άπειρο, που δεν έχει αρχή και τέλος.

Όλες οι λέξεις στον εσώτατο κύκλο αντιπροσωπεύουν τις αξίες και τη συμπεριφορά ή την κατάσταση της ύπαρξης που πρέπει να υφίσταται σε καθέναν από τους αντίστοιχους τομείς στη ζωή μας. Παραδείγματος χάριν, η δυνατότητά μας να διατελούμε σε ειρήνη με τους άλλους και την κοινωνία εξαρτάται από το αν διατελούμε σε ειρήνη στους τομείς της οικονομίας, της κοινωνικής μας ζωής και του πολιτισμού.

Το μυαλό, το σώμα και οι συγκινήσεις είναι οι περιοχές εστίασης στη σχέση μας με τον εαυτό μας και με την εσωτερική μας ειρήνη. Για να έχουμε την ατομική εσωτερική ειρήνη, χρειαζόμαστε φρόνηση, να αισθανόμαστε αγάπη, υπομονή, συμπόνια, χαρά και να έχουμε ένα υγιές σώμα.

Η τρίτη διάσταση, της ειρήνης με το περιβάλλον, συμπίπτει με την ειρήνη με τη φύση. Εδώ έχουμε τρεις περιοχές: Πρέπει να έχουμε γνώση κα ενημέρωση, σεβασμό προς τη ζωή και να βρισκόμαστε σε αρμονία με την ουσία (τα πράγματα – τη φύση, τα δέντρα, τα λουλούδια, τα ζώα, κ.λπ.)

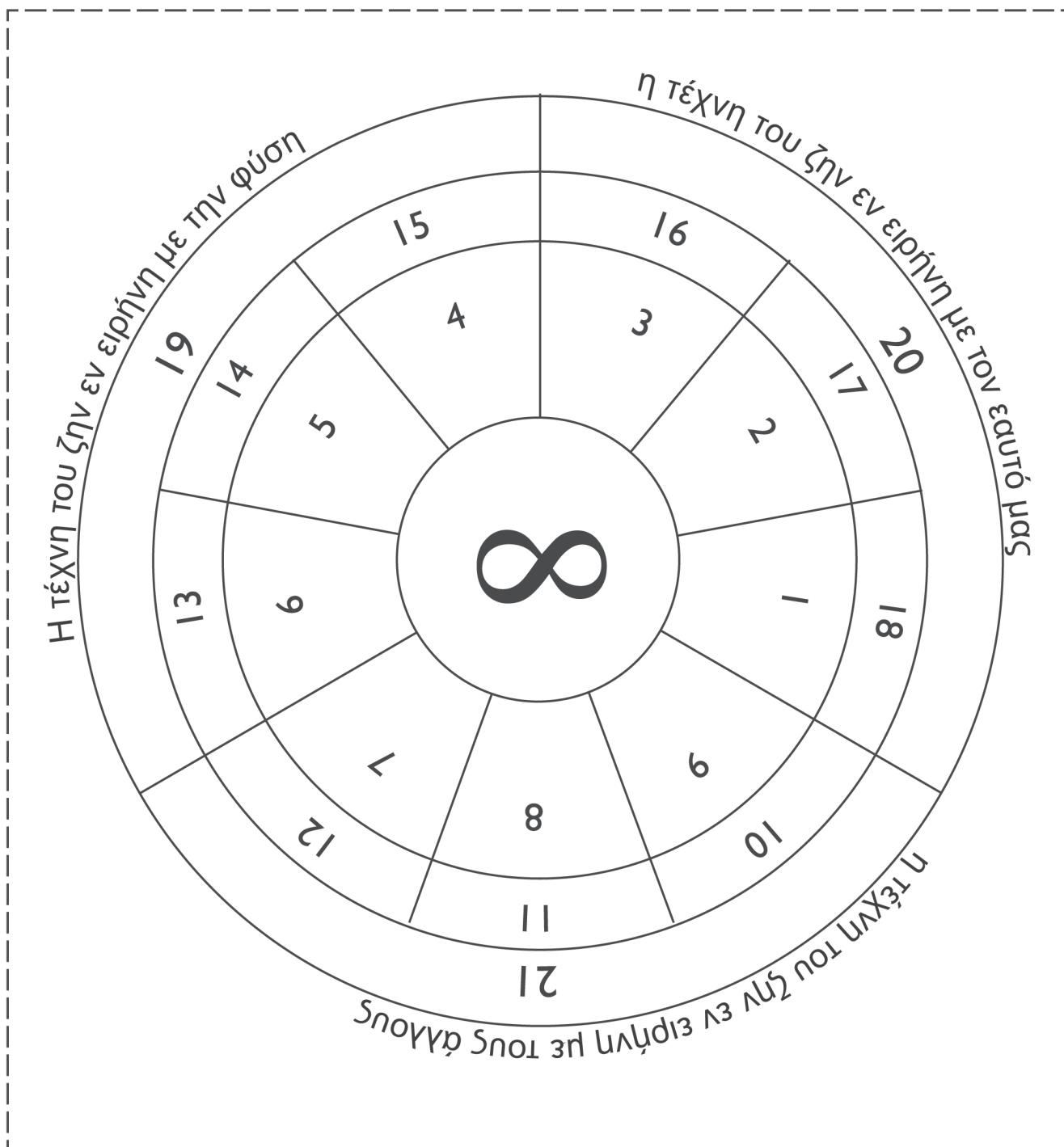
Ημερομηνία κλειδί

21 Ιουνίου

Πλαγκόσμια ημέρα ειρήνης και προσευχής

Φυλλάδια

Ο τροχός της ερήνης

Φύλλο με ερωτήσεις γνώσεων

Μπορείτε να βρείτε τις λέξεις που λείπουν από τις παροιμίες και τα ρητά που ακολουθούν; Βρείτε τις λέξεις και θα έχετε ενδείξεις για το πώς να συμπληρώσετε τον τροχό της ειρήνης!

Οι λέξεις που θα πρέπει να συμπληρώσετε είναι: Ομορφιά, σώμα, συμπόνια, συνεργασία, πολιτισμός, οικονομία, συναισθήματα, περιβάλλον, υπομονή, αρμονία, υγεία, άτομο, πληροφορία, χαρά, δικαιοσύνη, γνώση, ζωή, αγάπη, νους, σεβασμός, κοινωνική ζωή, κοινωνία, αλληλεγγύη, ουσία, αλήθεια, ευημερία και φρόνηση.

Περιοχή 1. Η εμπειρία είναι η μητέρα του/της.....

Περιοχή 2.

- α) Όπου υπάρχει ..... δεν υπάρχει σκοτάδι. (Παροιμία του Μπουρούντι)
- β) Ο/η/το.....και η επιμονή έχουν μια μαγική επίδραση, μπροστά στην οποία οι δυσκολίες ξεπερνιούνται και τα εμπόδια εξαφανίζονται. (John Quincy Adams)
- γ) Ο άνθρωπος μπορεί να διώξει τον/την/το.....από την καρδιά του, αλλά ο Θεός ποτέ. (William Cowper)
- δ) Μην υπόσχεστε κάτι, όταν είστε γεμάτοι.....μην απαντάτε σε επιστολές, όταν είστε γεμάτοι θυμό. (Κινεζική παροιμία)

Περιοχή 3. Ο/η/το .....είναι καλύτερος/ή/ο από τον πλούτο.

Περιοχή 4. Η αμφιβολία είναι το κλειδί του/της..... (ιρανική παροιμία)

Περιοχή 5. Εάν θέλετε να σας σέβονται, πρέπει οι ίδιοι να έχετε .....για τον εαυτό σας. (Ισπανική παροιμία)

Περιοχή 6. Το να αγγίζεις τη γη, σημαίνει να είσαι σε.....με/για/προς τη φύση. (Oglala Sioux, Ιθαγενής Αμερικανός)

Περιοχή 7. Για χάρη του/της.....των άλλων, όσο σπουδαίοι κι αν είναι, μην παραμελείτε τον/την/το δικό/ή/ σας ..... να αντιλαμβάνεστε ξεκάθαρα τον/την/το δικό/ή σας....., να είστε προσηλωμένοι στον δικό σας στόχο. (Βουδιστική παροιμία)

Περιοχή 8. Η διακυβέρνηση και ο/η/το.....είναι σε όλα τα πράγματα ο νόμος της ζωής· η αναρχία και ο ανταγωνισμός είναι οι νόμοι του θανάτου. (John Ruskin)

Περιοχή 9.

- α) .....χωρίς φρόνηση είναι σαν ένα λουλούδι στη λάσπη. (Ρουμανική παροιμία)
- β) Αργά ή γρήγορα ο/η/το.....έρχεται στο φως. (Ολλανδική παροιμία)
- γ) .....για πάντα,..... για πάντα, ...για πάντα. Γιατί η ενότητα μας κάνει δυνατούς. (Ralph Chaplin)
- δ) Όταν η βία μπαίνει στο σπίτι, ο νόμος και ο/η/το.....φεύγουν από την καμιάδα. (Τουρκική παροιμία)

Περιοχή 10. Ο/η/το.....του νου πρέπει να υποτάσσεται στην καρδιά. (Mahatma Gandhi)

Περιοχή 11. Δείτε με τι .....και τι ευχαρίστηση κάθονται,/όλοι χαρούμενοι και ανέμελοι/ μέχρι που μεταμορφώνονται,/ ασωτεύουν και πίνουν. (Robert Burns, 1759-1796).

Περιοχή 12. Μπορεί να υπάρξει .....όπου δεν υπάρχει καμία αποδοτικότητα. (Beaconsfield)

Περιοχή 13. Μη σας εξαπατά η πρώτη όψη των πραγμάτων, γιατί το φαίνεσθαι δεν είναι .....(αγγλική παροιμία)

Περιοχή 14. Μια στιγμή υπομονής μπορεί να αποτρέψει μια μεγάλη καταστροφή και μια στιγμή ανυπομονησίας μπορεί να καταστρέψει έναν/μία/ένα ολόκληρο/ή..... (Κινεζική παροιμία)

Περιοχή 15. Πού είναι η σοφία που χάσαμε μέσα στη γνώση; Πού είναι η γνώση που έχουμε χάσει μέσα στον/στη/ στο..... (T.S. Eliot)

Περιοχή 16. Είναι ευκολότερο να κάψεις τον/την/το..... από τη θέληση. (Κινεζική παροιμία)

Περιοχή 17. Με τη στέρηση του/των..... γινόμαστε σοβαροφανείς, άκαμπτοι και στερεότυποι. Με την καταπίεσή του(ς) γινόμαστε σχολαστικοί και ηθικοπλάστες. Με την ενθάρρυνσή του(ς), δίνουμε άρωμα στη ζωή. Με την αποθάρρυνσή του(ς), τη δηλητηριάζουμε. (Joseph Collins)

Περιοχή 18. Δείτε με το(v)/την/το....., ακούστε με την καρδιά σας. (Κουρδική παροιμία)

Περιοχή 19. Το άτομο διαμορφώνεται μέσω της απόφασης που διαμορφώνει το(v)/την/το.....του. (Rene Dubos)

Περιοχή 20. Κάθε καρδιά είναι η άλλη καρδιά. Κάθε ψυχή είναι η άλλη ψυχή. Κάθε πρόσωπο είναι το άλλο πρόσωπο. Ο/η/ το.....είναι μια ψευδαίσθηση. (Marguerite Young)

Περιοχή 21. Μπορείτε να κρίνετε το πόσο υψηλός/ή/ό είναι ένας/μία/ένα..... από την ποσότητα των απορριμμάτων που ανακυκλώνει. (Tahanie)

